

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

УДК 341.16

DOI <https://doi.org/10.32837/chern.v0i1.188>*О. С. Денісова**кандидат юридичних наук,**доцент кафедри загальноправових дисциплін**Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого**orcid.org/0000-0001-5508-318X**Д. В. Войтюк**студентка**Інституту управління та права**Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого**orcid.org/0000-0002-0234-6289*ПРАВОВИЙ СТАТУС СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ ТА ЇЇ ХАРАКТЕРИСТИКА
ЯК СУБ'ЄКТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

У статті досліджується сучасний етап розвитку суспільства, який неможливо уявити без міжнародної торгівлі. Пріоритети сучасної зовнішньоторговельної політики зумовили реформування засад здійснення зовнішньоторговельної діяльності. Запорукою якісного проведення реформ у сфері зовнішньої торгівлі є належне її правове регулювання. Міжнародній торгівлі належить вирішальна роль у сфері міжнародних економіко-правових відносин на сучасному етапі розвитку світової економіки загалом. В умовах трансформації ринкової економіки України зовнішня торгівля є чи не найважливішим засобом наповнення державного бюджету. Ключовою проблемою зовнішньоторговельного обороту є питання як удосконалення структури українського експорту та імпорту, впровадження ефективної стратегії інтеграції України у світову економіку з її орієнтацією на активне зростання експорту і диференціацію його потенціалу, так і вдосконалення сфери правового регулювання зовнішньоторговельних відносин між Україною та лідерами світової торгівлі. В зв'язку з цим розглянуто особливості розвитку, фактори зростання міжнародної торгівлі та правове регулювання зовнішньоторговельних відносин на сучасному етапі.

Автори розглядають сучасну Україну, яка зараз перебуває в непростих умовах зовнішньої військової агресії та руйнації значної частини економіки. Отже, включення у світовий економічний простір є ключовим завданням зовнішньоекономічної політики країни, вирішення якого дозволить Україні зайняти у міжнародному розподілі праці вигідне місце. У зв'язку з цим перед нашою державою постає чимало проблем, пов'язаних з процесом налагодження роботи в рамках Генеральної угоди з тарифів і торгівлі та Світової організації торгівлі з метою безперешкодного експорту власної продукції. Від розв'язання цих проблем залежатиме подальше місце України у світовій економіці і добробут її громадян. Також, отримавши членство в Світовій організації торгівлі, Україна в такий непростий час отримала змогу врегулювання суперечок на міждержавному рівні.

Ключові слова: правовий статус, міжнародна торгівля, експорт продукції, зовнішньоторговельні відносини, зовнішньоекономічна політика країни.

Denisova O. S., Voitiuk D. V. LEGAL STATUS OF THE WORLD TRADE ORGANIZATION AND ITS CHARACTERISTICS AS A SUBJECT OF INTERNATIONAL LAW

The article examines the current stage of development of society, which is impossible to imagine without international trade. The priorities of modern foreign trade policy have led to the reform of the principles of foreign trade. The key to quality reforms in the field of foreign trade is its proper legal regulation. International trade has a crucial role in the field of international economic and legal relations at the present stage of development of the world economy as a whole. In the conditions of transformation of the market economy of Ukraine, foreign trade is perhaps the most important means of filling the state budget. The key problem of foreign trade is the improvement of the structure of Ukrainian exports and imports, the introduction of an effective strategy for Ukraine's integration into the world economy with its focus on active export growth and differentiation of its potential, and improving the legal regulation of foreign trade relations between Ukraine and world trade leaders. In this regard, it is necessary to consider the peculiarities of development, factors of growth of international trade and legal regulation of foreign trade relations at the present stage.

The author considers modern Ukraine, which in difficult conditions of external military aggression and destruction of a large part of the economy, inclusion in the world economic space is a key task of foreign economic policy, the solution of which will allow Ukraine to take a favorable place in the international division of labor. In this regard, Ukraine faces many problems related to the process of establishing work under the General Agreement on Tariffs and Trade and the World Trade Organization in order to smoothly export its own products. The further place of Ukraine in the world economy and the well-being of its citizens will depend on the solution of these problems. Also, having gained membership in the World Trade Organization, Ukraine, in such a difficult time, was able to resolve disputes at the interstate level.

Key words: legal status, international trade, export of products, foreign trade relations, foreign economic policy of the country.

Постановка проблеми. Важливим етапом інтеграції України у світові економічні відносини стало підписання Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом, яка у повному обсязі запрацювала з 1 вересня 2017 року. Четвертий та п'ятий розділи Угоди безпосередньо стосуються лібералізації взаємного доступу до ринків товарів та послуг, а також узгодження українських правил та регламентів з нормами Європейського Союзу. Тому дослідження правового регулювання міжнародної торгівлі, проблемних аспектів у цій сфері та шляхів щодо їх вирішення наразі є надзвичайно актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження у сфері міжнародної торгівлі надзвичайно активно здійснюють зарубіжні вчені, зокрема Г. Заніні, Д. Каро, П. Жюайр Р. Ислам. Питання міжнародної торгівлі як комплексне явище вивчають вітчизняні науковці, серед яких В. Горчаков, І. Дахно, І. Тивончук, Л. Мельник, М. Ковальчук, Т. Циганкова. Вказаними авторами розглядалися основні поняття міжнародної торгівлі, принципи її створення, механізми регулювання та вдосконалення засобів і способів ведення міжнародної торгівлі. Водночас особливості міжнародно-правового регулювання міжнародної торгівлі можна знайти в працях В. Колосова, В. Ключко, К. Бережної, Н. Голуб, С. Девко та інших.

Мета – дослідження правового механізму діяльності системи Генеральної угоди з тарифів і торгівлі, визначення правового статусу Світової організації торгівлі та її характеристика як суб'єкта міжнародного права; характеристика показників усунення кількісних обмежень та інших подібних заходів для забезпечення вільного руху товарів у межах Європейського Союзу.

Виклад основних положень. Світова організація торгівлі є організаційно-правовою основою системи міжнародної торгівлі. Її документи визначають ключові договірні зобов'язання, якими повинні керуватися уряди під час створення і практичного застосування національних законодавчих і нормативних актів у сфері торгівлі.

Правова база Світової організації торгівлі включає 56 домовленостей, угод та інших документів, що були в правовому положенні єдиним «пакетом». Організаційний пакет домовленостей Уругвайського раунду складається з Угоди про створення Світової організації торгівлі і додатків до цього документа, що містять правові Угоди, домовленості та інші документи, що охоплюють сфери торгівлі товарами, послугами і питання охорони торгових аспектів прав інтелектуальної власності. Весь цей пакет домовленостей розглядається як єдине ціле. Це означає, що країна, вступаючи до Світової організації торгівлі, повинна прийняти всі домовленості без будь-яких винятків. Єдина пільга, яка в цьому плані перед-

бачена – це різні терміни реалізації домовленостей: триваліші – для країн, що розвиваються, і, в окремих випадках, для країн з перехідною економікою [84, с. 15].

Стратегічною метою Світової організації торгівлі є лібералізація світової торгівлі, усунення дискримінаційних перешкод на шляху потоків товарів та послуг, вільний доступ до національних ринків і джерел сировини. Мета Світової організації торгівлі зумовлює її функції: нагляд за станом світової торгівлі та надання консультацій з питань управління в галузі міжнародної торгівлі; забезпечення механізмів розв'язання міжнародних торговельних спорів; розроблення і прийняття світових стандартів торгівлі; нагляд за торговельною політикою країн; обговорення нагальних проблем міжнародної торгівлі. Виконання перелічених функцій Світової організації торгівлі здійснюється відповідно до таких принципів діяльності: принцип найбільшого сприяння. Він полягає у тому, що держава мусить надати своєму партнерові по Світової організації торгівлі такі самі привілеї, які вона надає будь-якій іншій країні. Тобто не може бути односторонніх пільг, тому що це означає дискримінацію інших партнерів; принцип національного режиму, суть якого в тому, що держави-учасниці повинні встановлювати для товарів своїх партнерів по Світової організації торгівлі такий самий режим, як і для своїх товарів на власному ринку; принцип захисту національної промисловості. Справа в тому, що уряди багатьох країн намагаються адміністративно обмежити імпорт. Якщо все ж таки країна мусить ввести імпорту тарифи для захисту своєї промисловості, то це мають бути саме митні тарифи, а не торговельно-політичні заходи; принцип утворення стійкої основи торгівлі, який означає, що тарифні рівні, які узгоджені у рамках Світової організації торгівлі, не можуть переглядатися окремою країною-членом в односторонньому порядку; принцип сприяння справедливій конкуренції має відношення до субсидій та демпінгу. Ці заходи засуджуються; принцип дій у надзвичайних ситуаціях. Якщо країна потерпає від будь-якого лиха, то вона може тимчасово вийти за межі взятих на себе торговельних обов'язків, може підвищити тариф, увести квоти тощо, але за узгодженням із Світової організації торгівлі [5].

Правовий механізм Світової організації торгівлі складається з трьох основних частин: Генеральна угода за тарифами і торгівлею в редакції 1994 р. Генеральна угода з торгівлі послугами і Угода з торгових аспектів прав інтелектуальної власності.

Варто звернути увагу на те, що Генеральна угода з тарифів і торгівлі 1994 р. – документ, який увійшов до складу Світової організації торгівлі, – це інший в правовому плані документ, ніж Гене-

ральна угода з тарифів і торгівлі 1947 р., що діяв до цього. Головна відмінність – це інтегрований характер Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 р. Складовими частинами Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1947 р., обов'язковими для всіх учасників, були угоди і домовленості, що раніше мали самостійний характер і ставали обов'язковими тільки для тих держав, які їх підписали. Всі країни – члени Світової організації торгівлі повинні прийняти весь пакет правових документів без яких-небудь вилучень або винятків. Інша принципова відмінність Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 р. від Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1947 р. полягає в тому, що країни – учасниці Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1947 р. могли використовувати положення Генеральної угоди з тарифів і торгівлі в ступені, максимально сумісному з національним законодавством, але що не суперечить йому. Отже, країни – члени Світової організації торгівлі повинні привести свої національні законодавства в повну відповідність з Генеральною угодою з тарифів і торгівлі 1994 р. Це стосується всіх правових документів Світової організації торгівлі. Багатостороннє правове регулювання міжнародних економічних відносин у рамках Генеральної угоди з тарифів і торгівлі та Світової організації торгівлі сьогодні неможливо розглядати як глобально-універсальне, оскільки навіть ті країни, що формально не беруть участі у Світовій організації торгівлі, зокрема Росія, якщо хочуть вписатися в світовий ринок, вимушені дотримуватися умов регулювання цього ринку, диктованих правилами Світової організації торгівлі, пристосовавши і своє зовнішньоекономічне, і загальноекономічне регулювання до принципів і стандартів Світової організації торгівлі [7].

Суперечки між Північчю і Півднем, відкладені в 1994 р. на подальше рішення, зокрема із торгівлі сільськогосподарськими товарами (збереження в США і ЄС субсидій сільському господарству), боротьба з корупцією, вироблення нових правил гри в цих і інших сферах залишаються неврегульованими й донині.

Канкунський провал винятково тривожний, але і обнадійливий симптом. Вперше більш ніж за півстоліття існування системи Генеральної угоди з тарифів і торгівлі та Світової організації торгівлі конференція переговорів на найвищому рівні зазнала безпрецедентного фіаско. Вперше диктату США і їх союзників протиставила воля набираючих силу держав, що розвиваються, що раніше так чи інакше завжди поступалися силі багатой Півночі і були в покірності. Та все ж Світова організація торгівлі представляє на цей час єдиний реальний центр вироблення правових умов, принципів і норм міжнародної торгівлі у всесвітньому масштабі. Навіть країни-аутсайтери, що не беруть участь у Світовій організації торгівлі, вимушені

пристосовувати практику своєї торгівлі до норм Світової організації торгівлі та ведуть переговори про приєднання до цієї організації.

Нині на порядку денному знаходяться такі аспекти, як регулювання конкурентної політики на глобальному рівні, фінансова криза, зміна клімату, електронна комерція, приватні стандарти тощо. Всі ці питання тією чи іншою мірою були включені до програми Доха-раунду ще в далекому 2001 р. Однак на нинішньому етапі переговори сфокусовані лише на таких секторах, як сільське господарство, торгівля послугами та субсидії у сфері рибальства. Прогрес у цьому напрямку невеликий. Всі домовленості, яких вдалося досягти з 2001 р. – це Угода про спрощення процедур торгівлі (Балі) та скасування експортних субсидій на сільськогосподарські товари (Найробі).

Причин можна назвати кілька. По-перше, досягнення домовленостей у межах Світової організації торгівлі – це результат переговорів, що відбувається шляхом обміну поступками у двосторонньому чи багатосторонньому форматі. Основною рушійною силою всіх раундів переговорів у межах Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1947–1993 рр. була лібералізація тарифів, що базувалася на режимі найбільшого сприяння. Якщо перевага надається певному товару з однієї країни, вона повинна негайно і безумовно бути надана всім подібним товарам з інших країн – членів Світової організації торгівлі. Таким чином, середня ставка ввізного мита була знижена з 40% у 1947 р. до 4% у 1993 р. На нинішньому етапі основною причиною протекціонізму є нетарифні бар'єри у торгівлі, досягати домовленостей щодо яких значно важче. По-друге, Світова організація торгівлі наразі нараховує 164 держави-члени, які здебільшого не поділяють однакові «цінності». Як наслідок, рішення, що просуваються розвиненими країнами, не завжди сприймаються країнами, які розвиваються. Тоді як розвинені країни вважають, що державна допомога в сільськогосподарському секторі та субсидії у сфері рибальства є перешкодою для розвитку глобальних ринків. Країни, які розвиваються, зокрема, такий гравець, як Індія, проти скасування таких інструментів [1, с. 21].

По-третє, рішення щодо укладення нових угод у межах Світової організації торгівлі приймаються державами шляхом консенсусу. Це означає, що рішення прийняте, якщо «жоден з Членів Світової організації торгівлі, який був присутній на засіданні ... під час прийняття рішення, офіційно не заперече». Тобто будь-яка країна зі 164 може заблокувати прийняття певного рішення. Загалом члени Світової організації торгівлі поділені на два табори: розвинені країни та країни, що розвиваються. При цьому обидві сторони мають діаметрально протилежні погляди на більшість питань.

Крім того, до Світової організації торгівлі протягом останнього періоду приєдналися такі гравці, як Китай, структура економіки якого значно відрізняється від класичного устрою «бабусі Європи» чи США та Росія. По-четверте, Світова організація торгівлі – це організація, що керується її членами “memberdriven organization”. Це не наднаціональна інституція, наприклад, як Європейська комісія, що може висувати власні ініціативи чи самостійно накладати санкції на держави у разі невиконання домовленостей [1, с. 22].

Завжди «рушіями прогресу» в частині прийняття рішень були держави – члени Світової організації торгівлі. В основному це США та Європейський Союз. Проте, оскільки Генеральна угода з тарифів і торгівлі і навіть на початку свого функціонування Світова організація торгівлі являли собою “richman’s clubs”, досягати домовленостей було простіше. На нинішньому етапі левову частину членів складають країни, що розвиваються, в яких інтереси та потреби значно відрізняються. Насамкінець варто пам’ятати про «правило єдиного пакета» (“single undertaking rule”), яке передбачає, що «нічого не досягнуто, поки все не погоджено» (“there is no agreement on anything until there is an agreement on everything”). Згідно з цим правилом були прийняті угоди в межах Уругвайського раунду. Відповідно, передбачалося, що домовленості щодо багатогранної програми Доха-раунду також будуть прийняті єдиним пакетом. Однак всі вже зрозуміли, що цей план наразі занадто амбітний. Водночас це не означає, що ситуація безвихідна. Насамперед члени Світової організації торгівлі відмовилися від «єдиного пакета». Окрім того, новим феноменом є ініціативи щодо укладення угод у межах міжнародної торгівлі «у вузькому колі». Остання Міністерська конференція в Буенос-Айресі є цьому яскравим прикладом. Жодних глобальних домовленостей під час XI Міністерської конференції не було досягнуто, проте окремі групи країн, кількість яких варіює від 70 до 100, підписали певні домовленості щодо продовження переговорів щодо електронної комерції, співпраці в межах інвестиційної політики підтримки мікро-, малого та середнього бізнесу [1, с. 23].

Наразі Світову організацію торгівлі можна прирівняти до могутньої монополії, до диктованих правил якої хочеш не хочеш доводиться всім пристосовуватися і в якій вигідніше брати участь, ніж стояти осторонь. Основною метою Світової організації торгівлі сьогодні є створення і забезпечення багатосторонньої, відкритої на основі добросовісної конкуренції торгівлі в найширшому значенні. У числі головних правових засобів досягнення цієї мети є виважені раніше в Генеральній угоді з тарифів і торгівлі: послідовне скорочення митного збору; зниження і ліквідація всіляких кількісних, нетарифних обмежень;

незастосування експортних субсидій і заохочень; недопущення демпінгу, а також «добровільних» обмежень експорту, до яких вдаються окремі країни тощо [4, с. 58].

Зберігається на майбутнє вироблена в Генеральній угоді з тарифів і торгівлі традиція скликання час від часу спеціальних – великомасштабних конференцій для узгодження особливо важливих міжнародних торговельно-економічних проблем і за необхідності перегляду основ співпраці. Стратегічними цілями Світової організації торгівлі в подальшій перспективі є вироблення єдиної міжнародної торгівлі єдиного трудового і соціального стандарту ринкової конкуренції. Основні проблеми подальшого розвитку системи Світової організації торгівлі пов’язані із глобальним регулюванням торговельно-економічних зв’язків з соціальними і екологічними стандартами. Угода про створення Світової організації торгівлі має суто інституційний характер і складається із завдання організаційного обслуговування імплементації документів Марракешського пакету. Цільові установки співпраці обкреслені лише в преамбулі Угоди, що дублює преамбулу Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 р. За своїм правовим статусом Світова організація торгівлі – це повноцінна міжурядова організація. Бюджет Світової організації торгівлі складається з внесків країн-членів, пропорційно їх часткам у світовій торгівлі [8, с. 197].

Варто зазначити, що Світова організація торгівлі стоїть поза системою Організації Об’єднаних Націй. Найвищий орган Світової організації торгівлі – Конференція міністрів, яка скликається один раз на два роки. У період між сесіями Конференції керівним органом є Генеральна рада у складі постійних представників країн. Особливістю Генеральної ради є те, що вона виконує, за потреби, функції відразу трьох органів Світової організації торгівлі: генеральної Ради, тобто головного керівного органу Світової організації торгівлі з компетенцією самої конференції; Органу з врегулювання суперечок і Органу з нагляду торговельної політики.

Важливим органом Світової організації торгівлі є також Рада з торгівлі товарами, Рада з торгівлі послугами, Рада з торговельних аспектів інтелектуальної власності. В складі генеральної Ради розташовані також комітети з торгівлі і розвитку; з бюджету і адміністрації. Під керівництвом ради з торгівлі товарами працюють біля десяти комітетів із проблем торгівлі як окремими видами товарів: сільськогосподарські, текстиль, так і по загальних методах регулювання, антидемпінгових заходах; по субсидіях і компенсаційних заходах; по імпортному ліцензуванню; по технічних бар’єрах в торгівлі; по інвестиціях, що належать до торгівлі; по правилах походження; по мит-

ній вартості; по доступу на ринки; по санітарних і фіто-санітарних заходах. Адміністративно-організаційні функції виконує розташований в Женеві Секретаріат Світової організації торгівлі. Участь у Світової організації торгівлі пов'язана з такою умовою, що в країні повинна бути власна митна територія і повна автономія торгівельної політики. Наприклад, Європейський Союз, країни якого не володіють вищевказаними можливостями, – беруть участь разом із країнами – членами Європейського Союзу в переговорах у Світової організації торгівлі як єдине ціле [6, с. 36].

Вступ у Світову організацію торгівлі нових членів, окрім попередніх учасників Генеральної угоди з тарифів і торгівлі, багаторівневий. Держава подає заяву генеральному директору про вступ, потім надає меморандум про свій зовнішньоторговельний режим. Для розгляду умов прийняття створюється спеціальна робоча група Світової організації торгівлі. Від неї поступають десятки і сотні питань щодо меморандуму і загалом по стану економіки країни. Одночасно з в'ясненням економічного становища країни вона повинна провести двосторонні переговори зі усіма країнами Світової організації торгівлі, які цього забажають, щодо питань задоволення вимог країн Світової організації торгівлі про взаємні зниження торгівельних бар'єрів і забезпечення їх торгівельних інтересів. Після закінчення цих переговорів у формі двосторонніх протоколів матеріали у вигляді доповіді робочої групи прямують до генеральної ради Світової організації торгівлі разом з проектом протоколу про приєднання. Після схвалення радою доповіді і проекту протоколу проводиться голосування про вступ нового члена, причому, як уже наголошувалося, «за» прийняття повинно бути подане не менше 2/3 голосів всіх членів Світової організації торгівлі. Після рішення ради протокол повинен бути ратифікований виступаючою країною. Конкретні умови прийняття можуть включати домовленість про пільговий період для повного виконання всіх умов протоколу новим членом. Приєднуючись до Світової організації торгівлі, кожна країна зобов'язується прийняти всі документи, що входять в структуру документів Світової організації торгівлі, за винятком угод, що є добровільними і які підписали обмежене число країн.

Основними принципами і правилами Світової організації торгівлі, як і Генеральної угоди з тарифів і торгівлі, є: надання країнами-учасницями режиму найбільшого сприяння у взаємній торгівлі на недискримінаційній основі; здійснення торгово-політичного регулювання торгівлі переважно за допомогою митних тарифів. Митний тариф, а не кількісні обмеження визнається основним інструментом зовнішньоторговельної політики, захисту національних ринків і промисловості;

взаємне надання національного режиму товарам іноземного походження; зобов'язання країн – учасниць Світової організації торгівлі у відмові від використання кількісних обмежень (ліцензії, квоти) в торгівлі, за винятком окремих зумовлених випадків, наприклад, з метою забезпечення рівноваги платіжного балансу; гласності торгівельної політики, включаючи відкриту публікацію і надання в Генеральній угоді з тарифів і торгівлі законів і правил, регулюючих зовнішньоторговельну діяльність; право держав-учасників створювати митні союзи і зони вільної торгівлі. Угоди Світової організації торгівлі містять важливі положення відносно країн, ще здійснюють перехід від планової економіки до ринкової [90].

Цим країнам дозволяється застосовувати заходи і програми; використанням субсидій для проведення необхідних перетворень протягом семи років з дати вступу через Угоду про Світову організацію торгівлі. Важливим підсумком Уругвайського раунду є вживання заходів щодо впорядкування міжнародної торгівлі послугами, об'єм якої зараз перевищує 1,3 трильйона доларів Одним з напрямів зміцнення багатобічної торгової системи є продовження лібералізації торгівлі в регульованих Світовою організацією торгівлі в певних галузях.

Це означає, по-перше, подальше зниження тарифів. Попри те, що наявні середні тарифні ставки ряду розвинених країн, залишається ще значна кількість тарифних піків на окремі товари. Перед країнами, що розвиваються, де середні ставки вищі, ніж у розвинених, стоїть завдання зниження тарифного захисту. По-друге, всі кількісні обмеження, які використовуються для ухилення від тарифної лібералізації, повинні бути скасовані. При цьому не повинно вводитися нових форм кількісних обмежень. По-третє, складними питаннями, що вимагають рішення, продовжують залишатися два секторальних винятки з принципу недискримінації і з режиму найбільшого сприяння у сфері сільського господарства текстилю. У сфері прав інтелектуальної власності Світової організації торгівлі доведеться звернути найсерйознішу увагу на деякі аспекти загального характеру. Серед них мінімальні стандарти захисту прав інтелектуальної власності, які повинні забезпечуватися національним законодавством, правозастосовна практика щодо дозволу суперечок у цій сфері. Поява феномена інформаційної революції, який привів до зниження витрат у сфері зв'язку і комп'ютерного забезпечення, може значною мірою вплинути на ситуацію в світовій економіці. Наявність цього чинника не тільки підкреслює значення угод Світової організації торгівлі з телекомунікації фінансових послуг, інформаційних технологій і Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності, але і ставить нові питання [3, с. 72].

Участь у Світовій організації торгівлі дає багато позитивних результатів, сприяючи розширенню доступу українських товарів на зовнішні ринки, підвищуючи інвестиційну привабливість економіки, надаючи можливості представляти свої інтереси на переговорах про подальшу лібералізацію світової торгівлі.

Як і іншим членам Світової організації торгівлі, Україні доводиться брати участь у торгових суперечках, усуваючи перешкоди на шляху українського експорту або захищаючи місцевих виробників від несправедливої конкуренції. Механізм щодо вирішення спорів, наявність якого ставить Світова організація торгівлі в унікальне становище серед інших міжнародних організацій, являє собою потужний інструмент захисту українських економічних інтересів. Вітчизняні експерти, представники бізнесу і державного апарату накопичують досвід його використання і в майбутньому зможуть ефективніше відстоювати позиції української сторони в процесі рішення спірних питань.

Загалом участь у Світовій організації торгівлі позитивно впливає на стан української економіки. Сьогодні можна з упевненістю сказати, що Україна не помилилася, вступивши в Світову організацію торгівлі. Включення в єдине правове поле міжнародної торгівлі є умовою ефективної діяльності вітчизняних виробників на світовому ринку і важливим фактором підвищення привабливості економіки країни як для зарубіжного, так і для вітчизняного бізнесу [2, с. 86–88].

Висновки. Отже, Світова організація торгівлі є єдиною глобальною міжнародною організацією, яка регулює питання торгівлі між країнами світу, забезпечує інституційну та правову базу торговельної системи. Світова організація торгівлі стоїть поза системою ООН. Основною метою Світової організації торгівлі сьогодні є створення і забезпечення багатосторонньої, відкритої, побудованої на добросовісній конкуренції торгівлі в найширшому значенні. Сьогодні замінює собою систему з декількох тисяч двосторонніх договорів і угод, що дає чималі переваги своїм членам, у тому числі й Україні. Генеральна угода з тарифів і торгівлі та Світова організація торгівлі є багатосторонньою міждержавною угодою про основні норми митної політики, яка започаткована з метою забезпечити її учасникам рівний і недискримінаційний режим торгівлі, скорочення ставок мита на основі багатосторонніх домовленостей, і з часом усунути імпортні квоти.

Світова організація торгівлі є єдиною глобальною міжнародною організацією, яка регулює питання торгівлі між країнами світу, забезпечує інституційну та правову базу торговельної системи. Світова організація торгівлі стоїть поза системою ООН. Основною метою Світової організації торгівлі сьогодні є створення і забезпечення багатосторонньої, відкритої, побудованої на добросовісній конкуренції торгівлі в найширшому значенні. Сьогодні замінює собою систему з декількох тисяч двосторонніх договорів і угод, що дає чималі переваги своїм членам, у тому числі й Україні.

Отже, за своїм правовим статусом Світова організація торгівлі – це повноцінна міжурядова організація. Бюджет Світової організації торгівлі складається з внесків країн-членів, пропорційно їх часткам у світовій торгівлі. Світова організація торгівлі, як міжнародна торговельна організація, виконує функції багатосторонньої торгової угоди для країн, що беруть участь в ній, і замінює собою систему з декількох тисяч двосторонніх договорів і угод, що дає чималі переваги своїм членам. Крім того, вона є тим форумом, де формуються торгові відносини між країнами в процесі колективних обговорень, переговорів і примирення розбіжностей.

Література

1. Бараненко І., Микуляк В. Міжнародна торгівля: тенденції 2018 року. *Юридична Газета*. 2018. Вип. № 11 (613). С. 21–23.
2. Ключко В. Глобалізація та її вплив на країни з перехідною економікою. *Економіка України*. 2001. № 10. 90 с.
3. Лахно С. Членство у СОТ: проблеми лишаються. *Політика і час*. 2006. № 9. 125 с.
4. Остап І. Вступ до СОТ: завдання і перспективи. *Голос України*. 2006. 20 липня. 18 с.
5. Решота О.А. Внутрішній ринок Європейського Союзу та міжнародна економічна інтеграція : навч. посіб. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2012. 153 с.
6. Севрук І.М. Роль міжнародних організацій в розвитку глобального мережевого ретейлу. *Економічний простір*. 2017. № 119. С. 49–59.
7. Угода про заснування Світової організації торгівлі (СОТ): Угода, Міжнародний документ від 15.04.1994 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995-342>. (дата звернення: 17.12.2020).
8. Циганкова Т.М., Солодковська Г.В. Сучасні коаліції та угруповання СОТ у формуванні глобальної торгової політики. *Міжнародна економічна політика*. 2010. Вип. 1–2. С. 22–40.